

klaagt over de
zijn. Terwijl de
n oog, maar in
ergste ruziema-
! Waarom zien
weinig op ons
hoogmoed, die
n we daar af?
et licht van de
gen met andere
gelle van Jezus
r de HERE te

onberouwelijke
houden we het
oor het aange-
moed als sneeuw
hart en wordt
weld het gebed
sondaar genadig
e zekerheid: Gij
de (Ps. 32:5).
van zekerheid
an waarachtige
de schuld niet
en rechtvaardig
aal en radicaal
ing is, daar is
Laten we maar
Met naam en

rezen is als de
annene en voor
porwaar, ik heb
digd, en ik heb
der de roef een
leed, en twee-
n tong, welker
eg lust daartoe
in de aarde in
laaronder." La-
gedaan. Met de
mijn hart; be-
zie of hij mij
e eeuwige weg"
H. J. J.

ELIJK LEVEN

de H. Kerk

die afgelegd is
en kon, en de
i de eindsteme-
t enthousiasme,
stuk" het bin-

eduld, verbeteren
een tot volsla-
heid. Ook voor
het aan: wat
de" ontvangen?
nnen, maar ge-
lijdenis is deze
ele jaren reeds
ag. De Dordtse
heeft geïntro-
le punten geen
van de thans
Reglementen-
beft het in deze
opromis tussen
t, confessioneel
s, zonder enige

modernisme de
gaat, toch wel
t blijkt uit de
toelichtingen".
erschenen „Ne-
Prof. Haitjema,
nad in de tot-
zich daarvan

kerkrecht ge-
en dat achter
lijdenis van de
lijdenis van de
worden (Artt.
ijdenis) norme-
n" (bl. 9, 10).
het reforma-
styling. En
j consequenter
heden" dan het
n het Geref.
uw steeds het
bl. 11). De H.
goed voor de
Kerk de enig
En op bl. 22:

„Achter deze drie modellen van een Geref. kerkorga-
nisatie (Calvijn's Ordonnances ecclésiastiques, de
Franse Discipline ecclésiastique, en de Londense ker-
kenordening) wordt dan echter met normatiever ge-
zag het gedeelte van de Nederl. Geloofsbe-
lijdenis transparant, dat over de Kerk, haar amb-
ten en haar regering handelt (de Artt. XXVII-
XXXII). Hierbij komt in en met de locus de
ecclesia uit de geloofswaarheid reeds die kant
van het kerkrecht aan de orde, die legitiem als „god-
delijk recht" mag worden aangeduid. En achter en
onder deze Confessio Belgica glanst ten
slotte de H. Schrift met haar gezag als Woord van
God op, zich ontsluitend als de diepste bron van ons
Nederl. Hervormde kerkrecht, tegelijk de enige nor-
merende norm voor de ware inrichting van het ker-
kelijk leven. Hierin komt het ten allerduidelijkste
uit, dat het Geref. Protestantisme in zijn kerkrecht
noot de erkenning verdoezelen mag, dat daarin ook
goddelijk recht (ius divinum) zich doet gelden."

Wel, wat wil men meer?
Kan het haast wel schoner, ernstiger?
Waarheid is, dat verder nergens
in het hele boek de absolute eis
van Gods Woord wordt gehono-
reerd.

Waarheid is, dat met de Belijdenis, de drie For-
mulieren van Enigheid, afgerekend is; inplaats daar-
van is gekomen: het belijden; wie er op staat,
dat de Belijdenis gehandhaafd blijft met kerkelijk ge-
zag, wordt beschuldigd een ernstig dwaal-
begrip te huldigen, n.l. „een statistische verknoc-
heid aan de klassieke vruchten van het belijden der
Kerk" (bl. 211).

Waarheid is, dat in de kerken der calvinistische
Reformatie geen bestuursapparaat meer macht had
dan thans de „ambtelijke vergadering der generale
synode", het eindpunt van een volkomen hiërarchisch
stelsel.

Heel deze stoer gereformeerde lijkende phraseologie
is..... een phrase.

„t Doet ons leed voor hen, die inderdaad naar de
gereformeerde normen wensen te leven. Maar zij heb-
ben zichzelf de strop om de hals laten leggen. De
voorgangers hebben niet tijdig gewaarschuwd; het
volk heeft de vijand niet herkend. Nu is het te laat.
Tenzij vaarwel gezegd wordt de afgod (dwaze fictie)
van „de eenheid der kerk", die men nooit zou mogen
prijsgeven."

P. D.

De bibliotheek van wijlen Prof. Schilder

Zoals U allen wel zult weten, had Prof. Schilder
een uitzonderlijk grote bibliotheek, die hij met grote
zorg en ten koste van veel geld en tijd opgebouwd
had. Deze bibliotheek droeg dan ook geheel het stem-
pel van zijn eigenaar. Het was een echte „Schilder-
bibliotheek".

Gaarne hadden wij, en naar wij vermoeden velen
met ons, gezien, dat deze bibliotheek in haar geheel
geplaatst had kunnen worden als een „Verzameling-
Schilder", in de bibliotheek van onze Theologische
Hogeschool, om dan verder ten dienste te staan van
de studie van onze predikanten en a.s. predikanten
en van anderen, die er voor hun studie gebruik van
zouden kunnen maken.

Dit bleek echter niet wel mogelijk. Er waren, zo-
als haast vanzelf spreekt, heel wat boeken in aan-
wezig, die de bibliotheek der Theologische Hogeschool
zelf reeds had; ook heel wat boeken, die wel grote
waarde hadden voor Prof. Schilder zelf, maar die van
niet zoveel waarde zijn voor de bibliotheek der School.

Nu is reeds een zeer groot deel der boeken, die voor
de bibliotheek onzer School van waarde zijn, dank zij
de goede zorgen van onze onvermoeide Prof. Ded-
dens, reeds geplaatst op de planken dier bibliotheek.
Er resten echter nog verschillende boeken, die Prof.
Deddens eveneens van grote waarde acht voor de
bibliotheek onzer School, maar die nog niet aange-
kocht konden worden, omdat de daartoe benodigde
gelden niet aanwezig waren. Het betreft hier een be-
drag van ongeveer f 8000.—.

Ondergetekenden hebben nu het plan opgevat een
inzameling te houden onder onze kerken en haar leden,
teneinde dit bedrag, indien mogelijk, spoedig bijeen
te krijgen. Kerkeraden, verenigingen en leden onzer
kerken, die deze aankoop mogelijk willen helpen ma-
ken, verzoeken wij daarom de gelden, die zij voor dit
doel willen geven, te storten op de girorekeningen
der ondergetekenden. Men vermeldt op het girobiljet:
„voor aankoop bibliotheek Prof. S."

Van de binnengekomen gelden hopen ondergeteken-
den wekelijks verantwoording te doen in „De Refor-
matie".

Het is toch zeker eigenlijk onnodig te zeggen, dat
geen bedrag te klein is. Wie werkelijk maar weinig
kan geven, terwijl hij toch gaarne wil geven, schame
zich niet een bedrag over te maken, dat wij, zo vaak
geheel verkeerd, als „klein bedrag" aanmerken.

P. GROEN, Graaf Florisstr. 118b, Rotterdam.
Giro: 50440.

P. JASPERSE, Witte Singel 72, Leiden.
Giro: 25727.

Tekort Theol. Hogeschool

Door mij werd onder zeer hartelijke dank per giro
ontvangen van Maj. N. B. te R. f 10.— voor het te-
kort der Theol. Hogeschool. Het girobiljet droeg als
nummer: 100, en was dus het laatste uit een giro-
boek. De afzender schreef er bij: „Onze geliefde
Prof. K. S. had er steeds plezier in, de laatste over-
schrijving van een giroboekje voor een goed doel te
zien besteed."

Inderdaad een prachtgedachte. We zijn de geefster
dankbaar, hierop de aandacht te hebben gevestigd.
Kan haar voorbeeld geen navolging vinden? 't Zou
de zorg van de „Stichting" zeker belangrijk vermin-
deren.

Alleen zou ik gaarne zien, dat het girobiljet dan
werd op naam gesteld niet van mij, maar van de
„Stichting voor de financiële verzorging van de Op-
leiding tot de Dienst des Woords", Brugstraat 32,
Groningen. P. D.

* Die mensen....

In „De Waarheidsvriend" opponeert Ds Timmer tegen
een artikel van Ds A. B. Roukema te Bunschoten-Spa-
kenburg, die op de vraag, of het goed was, eens bij 'n
bizonder gelegenheid te kerken bij de synodocratische
gemeenschap, geantwoord had: neen, dat is niet goed.
Motieven: wat voor ééns goed is, is het steeds, en is het
voor allen; bovendien is het onbarmhartig voor de synodale
familie, om wier wil wij zulk een kerkgang zouden ma-
ken: we bevestigen hen in de heilloze gedachte, dat er
eigenlijk twee afdelingen zijn van de ene kerk.

Onderschrift van Ds Timmer: „Wat is het toch droevig,
als door een predikaat zó geschreven wordt. We zijn er
eigenlijk niets over verwonderd, want van die zijde zijn
we zulk een houding gewoon. Er is maar één ware kerk
volgens die mensen, en dat is de kerk van artikel 31".

Hier spreekt een domine van „De Gereformeerde Bond
tot verbreiding en verdediging der Waarheid in de Ned.
Herv. (Geref.) Kerk". (Waarheid met een hoofdletter).
Valt onder die Waarheid ook art. 29 der Ned. Geloofs-
belijdenis? En indien dit zo is, dan mag Ds Timmer er
bij mee wezen, dat er nog „mensen" zijn, die met die
Waarheid ernst maken. En 't ware te wensen, dat hij naar
de in art. 29 beschreven notie eens onderzocht, of de kerk,
waartoe hij behoort, de ware kerk is, d.w.z. de ware ver-
gadering, samengekomen naar de voor haar wettige regel,
of niet. Om daaruit consequenties te trekken. P. D.

* Geen weg voor het vlees

Nog steeds worden voorstellen gepubliceerd, die beogen
van de komende Rotterdamse synode te verkrijgen in-
trekking van de Vervangingsformule, rechtsherstel inzake
de weringen, schorsingen en afzettingen, opheffing van
hiërarchische synodebepalingen ten opzichte van Artt.
30, 31, 79 en 80 K.O.

Is daar kans op?

Men denke zich even in, wat dit voor de leiding van
de synodocratische gemeenschap, die ondanks alle protes-
ten, requesten, revisieverzoeken, met taale vasthoudend-
heid haar eenmaal gevolgde kerkpolitiek continueerde, zou
betekenen, n.l. (we stippen maar enkele dingen aan), dat
de gemade „31-ers" in 't gelijk gesteld werden;
de benaming „kerkscheurders" op hen, van wie ze is
uitgegaan, zou terugvallen.

de synodehulde aan Prof. J. Ridderbos een paskwil ge-
weest is;

het „wetenschappelijk" gezag van de V.U. en haar
adepten, door velen bewierookt idool, in de publieke ma-
nifestatie van de ijdelheid van het quasi-wetenschappelijk
Praedivies en van de slechte kerkrechtelijke rapporten van
Prof. Nauta, voor zoveel de theologische faculteit betreft,
een gevoelige knak zou krijgen;

de miljoenen-uitgave, waartoe men de vrijgemaakte
kerken dwong, op de morele debet-zijde van de uitwerpen-
de synoden is te boeken;

de kerkelijke eigendommen, bij civiele procedure toe-
gewezen aan gebonden kerken, onrechtmatig zijn opge-
eist en onrechtmatig bezit zijn;

de verantwoordelijkheid voor heel de débacle, de ker-
kelijke verwarring, de scheuring van families en gezinnen,
voor rekening komt van het synodale drijven;

en dat, om niet meer te noemen, de stoot, die leidde
tot de scheuring in de antirevolutionnaire partij, van de
synoden in uitgegaan.

Deze dingen zijn met geen praatje goed te maken.

Alleen radicale verloochening van het vlees kan hier
uitkomst brengen.

Daarvan is tot op heden, na acht jaar, helaas niets te
zien. P. D.

* Wonderen en kansen

Ja, ja, zo hoor ik me door „bezwaarden" in de gebon-
den kerken toeroepen, maar vergeet niet twee dingen.
Ten eerste: de Here kan wonderen doen. Hij kan de „lei-
ding" tot bekering brengen. Ten tweede: Wij moeten ar-
beiden, de middelen zoeken, en dan is er zeker kans, dat
in de toekomst de begeerde kentering komt.

Hierop willen we antwoorden, ad 1: Zijn we in de rechte
weg, dan mogen we stellig met vertrouwen aanroepen
Hem. Die alleen wonderen doet. Maar nergens in de Schrift
is een belofte te vinden voor hen, die wonderen begeren,
terwijl ze juist op het kritieke punt van de Here afwijken.
De Here gebiedt niet, in de synodocratische gemeenschap
te blijven. Hij gebiedt integendeel geen gemeenschap te
hebben aan haar zonden, wat het aldaar blijven, ondanks
alle protest, toch inhoudt.

Ad 2. Hier is weer de „kans" in 't geding. Maar de

OP EN OM 'T KERKPLEIN

Na een lastige stormige vaart: de haven in zicht

In zijn „Vertrouwinghe", geschreven voor Gerardt
Vos, kanunnik te Kantelbergh, bij de dood van diens
zoon, schreef Vondel onder meer de strofen:

De doot, die spaert noch soete jeucht,
noch gemelijken ouderdom.

Men is geneigd hem in de qualificatie van de ouder-
dom gelijk te geven: gemelijk. Doch het schijnt sinds
Vondels dagen met de oude mensen vooruit gegaan
te zijn. De kleermaker, de naaister, de kapper en de
tandarts houden ons geslacht wat langer jong. En
de gemelijkheid schijnt wel tamelijk evenredig over
ouderen en jongeren verdeeld te zijn. Wij kennen ten-
minste heel wat opgewekte oude mensen. En ook wel
jongere tijdgenoten, die nogal aan de gemelijke kant
zijn. Minder dichterlijk gezegd: knap chagrijnig.

Toch is er bij oude mensen soms een opgewektheid,
die hulveren doet. Het Evangelie der hopeloozen: „laat
ons eten en drinken en vrolijk zijn, want morgen ster-
ven wij" schijnt waarlijk niet uitsluitend in de jeugd-
samenkomsten der wereld te worden gepredikt. Wij
hebben aan de duitse Rijn oude heertjes Carnaval zien
vieren, dat de stukken eraf vlogen. En daar in het
Rijnland viert men Carnaval! Het Oeteldonkse festijn
onzer Bossenaren is er kinderspel bij! En we ontmoet-
ten eens een oude dame, die de leeftijd der sterken
reeds lang gepasseerd, voor het eerst van haar leven
in Amsterdam en in de bioscoop geweest was: ze had
in Tuschinsky de film van Watt en Half-Watt zien
draaien. Ze had het waarlijk gezien: haar oog was
niet verdonkerd en haar kracht was niet vergaan.
En ze was er vol van alsof ze het beloofde land had
aanschouwd, raakte er niet over uitgepraat.

Neen, de ouderdom is waarlijk niet altoos gemelijk.
Maar de vrolijkheid, de blijdschap der ouden ook
lang niet altijd vrucht van avondvrede. Maar die
avondvrede en die blijdschap zijn er soms wel. Allard
Pierson schrijft erover in die mooie opstellen „Oudere
Tijdgenooten", wanneer hij het heeft over de levens-
avond van Willem Bilderdijk. Hij geeft daar een citaat
uit een brief van dat „onbegrijpelijk mensch" aan
Jeronimo de Vries: „Ik heb weinig pijn en een zacht
voorgevoel van het naderend einde, dat bij een of an-
der toeval zeer snel overvallen kan, maar anders zoo
stil en als op wollen sokken aansientert. Ieder zegt, mij
nooit zoo vrolijk gemoed te hebben gekend; en dat
is natuurlijk, als men na een lastige, stormige vaart
de haven in 't oog krijgt." En vier jaar later, in 1825,
schrijft hij aan dezelfde: „Ik geniet een blijmoedigheid,
die mij in den bloei van mijn leven vreemd was".

Lastig en stormig was de vaart van Willem Bilderdijk
gewest. De organist van de Haarlemse Sint Bavo
wist wat hij deed, toen hij op het moment, waarop
Bilderdijks begrafenisstoet het kerkgebouw binnen-
schreed, de melodie van Psalm 42 speelde: „t Hijnend
hert, der jacht ontkomen.....". Was het wonder, dat
deze veelgeplaagde, toen eindelijk de haven in zicht
kwam, „vrolijk gemoed" werd?

Die blijdschap was vrucht des Geestes.

Blijdschap van één rechtvaardige, die in de grijze
ouderdom nog groen en fris was, om te verkondigen,
dat de HERE recht is.

Dan is de levensavond schoon.

Zoals een zomeravond schoon zijn kan.

Vol van avonddrust en avondvrede.

En er soms opeens een nachtegaal zingen kan in
het lover. D. E. C.

concrete gehoorzaamheid aan de Here speculeert niet op
kansen, doch volbrengt Zijn wil. Dat is voor ons bestissend.
Overigens: hoe staan de „kansen" er voor? Heeft niet de
synode van Zuid-Holland-Zuid afgewezen het voorstel-
Masselink, dat inhield nietigverklaring van de synodale
besluiten inzake de schorsing en afzetting van Prof. Schilder?
Heeft ze niet juist Ds Meyster afgevaardigd naar de
generale synode? Heeft diezelfde synode zich niet uitge-
sproken voor een proefproces inzake de naam „Gerefor-
meerde Kerken"? Wat behelzen de op de Rotterdamse
synoden uit te brengen rapporten? Bedoelen ze niet, aan
de kerkelijke hiërarchie, met totale miskenning van het
gereformeerde kerkrecht, vaaster voet te geven dan ooit?
Wordt niet voorgesteld, dat de meerdere vergaderingen,
met volstrekte uitsluiting van de plaatselijke kerkeraden,
predikanten kunnen schorsen, dat ze kerkeraden kunnen
afzetten, dat ze inzake art. 31 ondanks alle gemotiveerde
protest haar beslissingen kunnen doordrijven, also het
tenzij, de waarborg voor Schriftuurlijke vrijheid, ver-
nietigend? Wordt niet voorgesteld, dat grotere part. syno-
den door talrijker afvaardiging meer macht krijgen
dan andere op de generale synoden, en dat een grotere
kerkeraad het recht ontvangt meer afgevaardigden naar
de klassis te zenden dan een kleine kerkeraad, waardoor
brutaalweg een streep gehaald wordt door art. 85 der
K.O.?

Zien de bezwaarden niet, dat ze terecht gekomen zijn
in precies eenzelfde schuitje als waarin de orthodoxe
groepen in de Herv. Kerk plaats namen? Die groepen,
die sinds 1816, dat is sinds 136 jaar, bezig zijn met adres-
sen, verzoekschriften, voorstellen, om nu na alle „actie"

te moeten ervaren, dat de Herv. Kerk dieper in 't moeras is geraakt dan ooit te voren? Ook in de gebonden kerken: een linkervleugel, die gestadig veld wint, een brede, inerte, vrij onverschillige middengroep, die dreigt hoe langer hoe verder af te zakken, en een rechtervleugel, die behalve uit „bezuarden“ bestaat uit leiders, die om der wille van de „eenheid“ en „omdat men beroering nu niet hebben kan“ het niet wagen, met kracht op te treden tegen de anti-gereformeerde beweringen en strevingen van mensen als Thijs Booy, aldus het kwaad rustig zijn loop latende. 't Staat te vreezen: hoe langer de „leiding“ zich verhardt, hoe minder „kans“ voor de bezuarden. En wat hebben ze aan dode vogeltjes, die men in de hand zou willen stoppen?

De enige eis is en blijft: vrijmaking.

P. D.

Is er nog niet heel veel goeds in de gebonden kerken?

Onlangs werd van synodocratische zijde de vraag gesteld, of wij niet het oog sluiten voor het vele goede, dat nog in de gebonden kerken te vinden is. We kunnen ons begrijpen, dat die vraag werd gesteld door iemand, die meent, dat hij ondanks al het voorgevallene zijn plaats moet vinden in de gebonden kerken. Maar laat de vrager begrijpen, dat we mede juist daarom, wijl we van harte geloven, dat daar „nog zoveel goeds“ is, onze polemiek voeren, met het doel, dat goede voor deformatie en verkwijning te bewaren. Niet zonder schade kan men

blijven in een gemeenschap, die haar eigen normen met voeten treedt. En nu kan men zichzelf wel wijsmaken: ik heb daar part noch deel aan, want ik protesteer — maar met dat al staat men niet los van en tegenover die gemeenschap, maar men heeft zich in haar laten incorporeren, blijft (vrijwillig!) daarbij, en is alsoo mede verantwoordelijk voor het kwaad, daar gepleegd.

Wie in de gebonden kerken blijft staan achter de synoden en de Here vrees, kan zich niet rustig voelen. En mag zich niet rustig voelen. En als iemands kinderen, ziende de onwil der kerkelijke leiders om gepleegd onrecht goed te maken, het meten met twee maten, de verslapping van de kerkelijke tucht, de kerk de rug zouden toekeren en gaan dolen, kan men dan als vader of moeder zeggen: ik ben vrij van hun bloed?

Wie het goede, dat in de gebonden kerken gevonden wordt, wil bewaren en versterken, die make zich vrij. 't Is een zeer veeg teken, dat men op 't ogenblik in de synodocratische gemeenschap publiek ten voorbeeld durft stellen het gebeuren in de Ned. Herv. Kerk, natuurlijk zeer ten genoegen van de Barthiaanse leiders. En wie ziet niet, dat het streven van laatstgenoemden parallel loopt aan het streven van onderscheidene vooraanstaanden in de gemeenschap, die ons uitwerpt? Dat in enkele jaren de toestanden zich zo konden wijzigen!

Is de historie niet normatief, ze is wel instructief. Men spiegele zich aan de geschiedenis der Herv. Kerk! Hoe oneindig veel schoner en gezegender zou „de kerken loop“ geweest zijn, indien de gelovigen, waarvan een groot deel de mythologische „eenheid“ ging vereren, allen zich na 1816 van het opgelegde synodale juk hadden vrijgemaakt!

P. D.

POP. WETENSCH. SCHETSEN

KONING JOSIA VAN JUDA (IV slot)

d. Josia wordt door de Farao verslagen. Wat niemand in Juda en wat ook Josia niet had vermoed geschiedt! De oude zonde van de oud-testamentische kerk, nl. de onbekeerlijkheid van hart en diensgevolge de „verwerdelijking“, uitkomend in de duiksprong in de wereldpolitiek, brengt Juda ten val. Na de dood van Josia komt Juda inderdaad onder de macht van Egypte. Het pascha, dat Josia en zijn volk hadden gevierd en dat de uittocht uit Egypte als uit het diensthuis der zonde betekende en verzegelde, droeg geen blijvende vrucht. En wel hierom, dat de kerk in de pascha niet in geloof had gezien op het bloed van de komende Christus, dat alleen reinigt van de zonde. De reformatie van de eredienst is nog niet de reformatie door de Geest Gods. Zo riep de reformatie van Josia om de reformatie van het nieuwe verbond door de Geest van Pinksteren (vergelijk Jer. 31:31 v.v.). Het oude verbond roept ook in dezen om het nieuwe! Want het Oude Testament wordt vervuld, volgemaakt, in en door het Nieuwe.

e. Tenslotte wordt ons medegedeeld, dat geheel Juda en Jeruzalem rouw bedreven over Josia. „En Jeremia maakte een klaagzang over Josia, en al de zangers en zangeressen spraken in hun klaagzangen over Josia tot nu toe. En men maakte ze tot een inzetting (vaste gewoonte) in Israël, en zie, zij zijn opgeschreven in de Klaagzangen“. De rouw van Juda was onmetelijk groot. Want nu kwam met Josia's dood het einde van Juda's zelfstandigheid en van het instituut der kerk. De HERE ging toen de afbraak doorzetten tot in de ballingschap. De rouw bij de baar van Josia's laatste trouwe koning is de weeklacht bij het naderend einde van de zelfstandigheid der oud-testamentische kerk. En deze rouw krijgt een profetisch perspectief in de Schriften!

Want na de ballingschap profeteert Zacharia over „de rouwklacht over de doorkerkene“ (12:10-14). Blijkens Joh. 19:37 is met de Doorboorde bedoeld onze Here Jezus Christus. Dan komt de uitstorting of uitgieting van de Geest der genade en der geboden, Pinksteren. En die Geest werkt dan onder de Joden, in het overblijfsel naar de verkiezing, de waarachtige bekering en vernieuwing, vergelijk Hand. 2:37-41. Die bekering gaat gepaard met verslagenheid van hart, met een diep getroffen worden in het hart (Hand. 2:37), dat is naar luid van Zondag 33, antw. 89, een hartelijk leedwezen, dat zij God door hun zonden, ook die van de verwerping van Christus, vertoerd hebben. En nu vergelijkt de Geest der profetie die droefheid naar (de wil van) God met „de rouwklacht van Hadad-Rimmon in het dal van Megiddo“ (vers 11), dat is ongetwijfeld de rouw over Josia bij Megiddo (zie voor nadere bijzonderheden en over de verdere vervulling van deze profetie de Korte Verklaring ter plaatse). En daarna lezen we in Openbaring 1:7: „Zie, Hij (de verhoogde Christus) komt met de wolken en elk oog zal Hem zien, ook zij, die Hem hebben doorkerk; en alle stammen der aarde zullen over Hem weeklagen. Ja, Amen“. Dat kan een rouw bedrijven zijn in bekering en dus uit droefheid over de zonde (zo bij Gods volk), maar het kan ook zijn een rouw bedrijven uit vrees en angst in onbekeerlijkheid (zo bij de in de zonde verharden, Openb. 6:15-17). En zo wordt de rouwklacht over Josia op de laatste dag van deze bedeling „volgemaakt“. Rouw over Josia, vlak vóór de ballingschap, de ondergang van de oud-testamentische kerk; rouw over Jezus Christus om Diens verwerping op Golgotha, vlak vóór het einde van het Joodse volksbestaan, op Pinksteren; rouw op de laatste dag van deze bedeling over de komst van de verheerlijkte Christus als

Redder en Rechter, vlak vóór de ondergang van deze wereld..... Zo verbindt de Heilige Geest Josia met Jezus Christus op Golgotha en Pinksteren en laatste dag. Doch toen Josia werd doorschoten bij Megiddo was dat het voorlopig einde van de kerk, maar toen de Here Christus werd doorkerk op Golgotha was dat het begin van de kerk in het Nieuwe Testament. Want Jezus Christus is de Méerdere van Josia! En Hij verlost op de laatste dag de kerk van het Oude en van het Nieuwe Verbond beide voor goed uit deze wereld, welke naar luid van Openb. 11:8 geestelijk ook „Egypte“ heet! Josia werd bij Megiddo gestraft om eigen zonde en de zonden van zijn volk; Jezus Christus droeg op Golgotha de zonden van Zijn volk en leidde het uit, leidde het op de weg, niet naar de ballingschap, maar naar het hemelse Kanaän, de vernieuwde aarde! Bij het oud-testamentische Megiddo werd de hele tijd van het oude verbond gestreden om de erfenis der kerk (zie mijn preek over Openb. 16 vs 12-16, welke uitgekomen is) en het nieuw-testamentische Har Magedon (dat is: berg of hoogte van Megiddo) wordt voor eeuwig die erfenis der kerk veilig gesteld, opdat de nieuwe wereld alleen van de gemeente der eerstgeborenen zal zijn! Zo wordt de strijd en de reformatie van Josia, en ook onze strijd en reformatie in deze tijd, vervuld in Jezus Christus. En opdat wij op die eindoverwinning zouden zien en daaromtrent zouden worden onderwezen en daardoor zouden worden bemoedigd en getroost, is ook de geschiedenis van Josia ons in deze Heilige Schrift van Koningen en Kronieken beschreven. FRANCKE.

POLITIEK EN SOCIAAL LEVEN

Gemeenschap in de arbeid

II.

Het gevaar der gemeenschap.

Voortgang van de wijsgerige gemeenschapsidee.

De ontwikkeling van het wijsgerig ideeëncomeplex uit de 19e eeuw, rakende de verhouding en de positie van enkeling en gemeenschap, is in onze eeuw onverzwaakt voortgezet, waarbij het de navolgende wijziging in grote lijnen heeft ondergaan. Men is nu gaan inzien, dat zowel die idee van het tot „wij“ zich sublimerende en evoluerende „ik“, als die van het als „Selbstzweck“ in overeenstemming met het absolute plichtsgebot opererende „ik“ te zeer als zelfstandige grootheden waren gezien en gewaardeerd in de voorgaande eeuw. Men meende nu te moeten oordelen, dat er van een zelfstandig „ik“ nauwelijks gesproken kan worden, daar er alleen van een „ik-gij“-verhouding sprake zou zijn. Het menselijk zijn zou alleen bestaan in een samen-zijn met de ander. In de ontwikkelingsgang van deze wijsgerige gedachte stijgt, zoals men zal beseffen, de idee van de gemeenschap eerst recht torenhoog in aanzien en waarde; de gemeenschap, dat wordt het wezenlijke en alles bepalende van alle menselijk zijn. Die idee der gemeenschap overstraalt alles en overwoekert straks alles, zodat haar toeneming in waarde gepaard gaat met een dienovereenkomstig verlies aan betekenis van de mens als enkeling. Prof. W. J. Aalders sprak in zijn meergenoemd geschrift: „Enkeling en Gemeenschap“, in 1939 verschenen, van een dreigend gevaar der gemeenschap (blz. 39). Het

„DOORBRAAK“ (I)

In zijn recensie van Zijlstra's boek „Tenzij“, een recensie, welke in het najaar van 1951 verscheen, verzekerde Prof. Mekkes, dat de „voorspitsen van de Doorbraak hoe langer hoe meer opschuiven in onze richting“.

Men merkt, dat Prof. M. het woord Doorbraak met een hoofdletter schreef. Zonder twijfel deed hij dat om door de schrijfwijze van dat woord aan te duiden, dat hij daarmee een zéér belangrijk en karakteristiek verschijnsel in het geestelijke leven onzer dagen bedoelde. Een verschijnsel, dat in het huidige leven van het Nederlandse volk ieder opvalt en de dynamiek van het staatkundig — en ander — gebeuren in belangrijke mate bepaalt.

Ieder weet wel zo ongeveer wat men met deze „Doorbraak“ bedoelt. Althans wat men er in éérster instantie mee bedoelt.

De „doorbraak“, waarover we tegenwoordig zo veel horen en waar we allen mee te maken hebben, is immers dit, dat heel veel christenen het bestaan van alle mogelijke „christelijke“ organisaties betreuren, deze zelfs principieel ongeoorloofd achten en nu uit deze overtuiging de consequentie trekken door hun christelijke partij, verbond, vereniging te verlaten om zich bij allerlei „neutrale“ organisaties aan te sluiten. Anders gezegd: doorbraak-mensen verfoeien de antithese, zoals deze zich belichaamt in het in het leven roepen en in stand houden van allerlei „christelijke“ organisaties ter bereiking van allerlei „christelijke“ doeleinden. Ze willen geen isolement van de christenen in eigen kringetjes. Ze begeren, juist als

christenen, zich voluit in het algemene, georganiseerde volksleven te storten om daar als een zoutend zout en een lichtend licht mee te werken aan de ontlooiing van het leven van heel het volk.

Het is uit de verkiezingen van 25 Juni wel zeer duidelijk gebleken, dat het woord van Prof. Mekkes op treffende en benauwende wijze de werkelijkheid tekende. De christelijke partijen hebben een geduchte klap moeten incasseren. Op de antirevolutionaire kandidaten stemde b.v. een percentage der kiezers, dat het laagste is van alle verkiezingen sinds 1918! Om zich op het niveau van 1948 te handhaven had de antirev. partij niet minder dan honderd duizend stemmen méér op haar lijsten moeten verenigen. En het is voor iedere onbevange beoordelaar zonder meer duidelijk, dat we in deze teruggang met een concreet en duidelijk resultaat van de doorwerking der „doorbraak“-idee hebben te doen.

De christelijke pers toonde zich zéér bezorgd over dit gebeuren.

De uitslagen der verkiezingen, aldus „Trouw“, „be-wijzen, dat wij in de Nederlandse politiek op een zeer duidelijke wijze met het doorbraak-verschijnsel te maken hebben. Doorbraak naar het socialisme en naar de reactie.

Het feit, dat nog een zeer groot getal der kiezers voor de christelijke partijen koos mag ons het oog niet doen sluiten voor deze eerste les, die deze verkiezingen ons bieden.

En de christelijke partijen zullen zich op het verstaan van deze les moeten concentreren.

Want hier hebben wij met een zeer ontstellend verschijnsel te maken.

„Dat de A.R. niet hebben verloren — aldus „De

Rotterdammer“ — ten gunste van C.H. of S.G.P. zou er voorts op kunnen wijzen, dat een aantal aanhangers van de Prot. Chr. partijen deze partijen heeft verlaten en gegaan is naar P.v.d.A. en/of V.V.D. Dat betekent dan een doorwerking van de doorbraak, waaraan overigens ook de K.V.P. een deel van haar verlies heeft te wijten (een doorbraak zowel in socialistische als in liberale richting) een verschijnsel, dat aandacht verdient.“

En het „Fries Dagblad“ is met het oog op het genoemde verschijnsel van oordeel, dat de A.R. en de C.H. partij de uitslag van de gehouden stemming zorgvuldig moeten nagaan. „Zij zullen ook ernstig moeten overwegen in hoeverre zij te kort zijn geschoten in beleid en zij dienen zich te realiseren, dat deze cijfers er op wijzen, dat de doorbraak niet is afgedaan.“

Het is geen wonder, dat men in de kringen van de P.v.d.A. jubelt over wat zich op 25 Juni zo duidelijk manifesteerde. In de grote vergadering, welke deze partij in Amsterdam op de avond van de verkiezingsdag belegde, was de doorbraak het thema van de feestspeeches. Het heeft in de laatste maanden gekraakt in de confessionele partijen, riep Mr. Donker uit! Ze verliezen de greep op de christelijke arbeiders. En het Vrije Volk verzekerde, dat „de kracht van de doorbraak“ het opmerkelijkste feit was, dat de stemmencijfers aan het licht brachten. „Voor-al in de overwegend katholieke provincies, maar ook in de protestants-christelijke delen van het land is de winst van de P.v.d.A. voor een deel behaald ten koste van de K.V.P., de A.R. partij en de C.H.U.“

De honderden malen dood verklaarde doorbraak is niet tot staan gekomen, is niet mislukt, zij werkt door.

is nu dat g...
elijk leven
dreigen gaa...
exclusieve c...
van de ge...
waar het w...
te doen in...
Europese e...
onze tijd a...
nemer in h...
over een a...
te mogen...
schappelijk...
als beheren...
eigenaars, e...
gemeenschap...
uitsluitend...
van de ger...
drijfstatken...
gesloten cor...
middenstanc...
bliekrechtel...
ders, die de...
Dat gevaar...
waar langs...
der corpor...
schappelijke...
steeds meer...
in die posit...
van de gem...
actie, die h...
hebben, in...
kerkelijke b...
schap gaat...
meenschap...
over de Chr...
met hen, di...
gers der d...
sen aan te...
ging of van...
ook daar, v...
zich oprin...
onze dagen...
schap in ste...
ten koste...
voor belang...
In dit all...
dezelfde zo...
van de gen...
gaan optre...
meenschap...
sche of ook...
geven, wij...
complex van...
ls ook bij m...
Van Barth...
Mensen b...
als Zusamn...
humaniteit...
zijn van zijn...
(Kirchl. Do...
wijdt in zij...
2e boek, 1e...
Einzeln, d...
waarbij hij...
wanneer hij...
ein menschl...
„gij“ een n...
Mensch im...
veer hetzell

Aan de con...
door de kie...
zijds aan d...
aan de dui...
ten afstaan...

En het i...
overwinning...
sionele kam...

„Voor de...
gen van 1...
DOORBRA...
naar onze...
Werkgemees...
Werkgemees...
de hele part...
uitslag de...
staatkundig...

Men ziet...
grote felt v...
de d o o r

Wanneer...
protestants...
een gevoel...

Vooreerst...
zien, dat d...
werd betoo...
dat het me...
van het teg...
daaromtrent...
overstemd...
braak, zo r...
weten! Het